

VÅR REFERANSE
19/9949

DERES REFERANSE

DATO
04.10.2019

Vedtak om tilbakekall av autorisasjon som regnskapsfører

1. Sakens bakgrunn

Finanstilsynet avholdt stedlig regnskapsførertilsyn hos [REDACTED] AS i [REDACTED] 24. april 2019. På tilsynstidspunktet innleid som daglig leder i det autoriserte regnskapsførerselskapet [REDACTED] AS, org. nr. [REDACTED]. Det var fem ansatte i regnskapsførerselskapet. De var den eneste i selskapet som hadde autorisasjon som regnskapsfører og var dermed også ansvarlig for samtlige av selskapets 130 regnskapsføringsoppdrag. Selskapet hadde i 2018 en omsetning på ca. kr 4,1 mill.

Finanstilsynets tilsyn avdekket omfattende og alvorlige mangler i regnskapsførervirksomheten. Feilene og manglenes art og omfang tilsier at De ikke har overholdt Deres plikter, verken som daglig leder i det autoriserte regnskapsførerselskapet eller som oppdragsansvarlig regnskapsfører. På denne bakgrunn mener Finanstilsynet at det er grunnlag for å tilbakekalle Deres autorisasjon som regnskapsfører. I brev 9. juli 2019 varslet Finanstilsynet om tilbakekall av Deres autorisasjon som regnskapsfører. De har i tilsvaret 19. august 2019 kommentert varselet. På bakgrunn av Deres tilsvaret har Finanstilsynet gjennomgått saken på nytt, men fastholder at Deres autorisasjon som regnskapsfører skal tilbakekalles.

Formålet med Finanstilsynets stedlige tilsyn er å kontrollere om regnskapsførervirksomheten drives i samsvar med de kravene som stilles. At regnskapsføreroppdragene gjennomføres i samsvar med regnskapsførerloven, herunder god regnskapsføringsskikk, er sentralt. Også etterlevelsen av regnskapsloven, bokføringsloven og annen relevant lovgivning dekkes under tilsynet. I tillegg til å kontrollere av autoriserte regnskapsførere som har oppdragsansvar i selskapet, omfatter også kontrollen hvordan daglig leder ivaretar det ansvaret og de oppgavene som tilligger denne rollen.

En forsvarlig risikohåndtering i samsvar med forskrift om risikostyring og internkontroll, vil bidra til å sikre en hensiktsmessig og betryggende virksomhet. Finanstilsynet kontrollerer derfor om det er gjennomført en risikovurdering som er tilpasset virksomheten, at risikoene er håndtert på en forsvarlig måte og at rapportering har skjedd.

Regnskapsførere har en viktig oppgave knyttet til å hindre eller avdekke økonomisk kriminalitet. Tilsynet dekker derfor også regnskapsførers oppfyllelse av pliktene etter hvitvaskingslovgivningen.

subjektive forhold som fratar lovbruddene karakteren av å være grovt der Finanstilsynet i omtalen av lovbruddet har konkludert med at det er grovt.

Finanstilsynet legger til grunn at selv om de enkelte overtredelser hver for seg ikke kan anses som grove, kan de samlet sett utgjøre en grov overtredelse. Dette følger av forvaltningspraksis og rettspraksis, jf. dom i Borgarting lagmannsrett 15. mars 2010, LB-2009-131909, hvor retten uttaler:

"Selv om kravene i revisjonsstandarden til en viss grad må tilpasses det enkelte firma, finner lagmannsretten at As revisjon ikke oppfylt[e] kravene i sentrale revisjonsstandarder og kravene i revisorloven § 5-1, § 5-2 og § 5-3, og at overtredelsene samlet sett utgjør en grov overtredelse som nevnt i revisorloven § 9-1 tredje ledd nr. 2."

2.3 Om "gjentatte" overtredelser av regnskapsførers plikter

Til det alternative vilkåret om "gjentatte ganger" viser Finanstilsynet til Ot. prp. nr. 75 (1997-98) om lov om revisjon og revisorer side 112-113, hvor det står:

"Departementet er enig i at gjentatte overtredelser av revisors plikter etter omstendighetene bør kunne medføre tilbakekall, selv om den enkelte ikke kan karakteriseres som grov. Det bør etter departementets syn ikke være avgjørende om revisor tidligere er gjort oppmerksom på overtredelsen, f.eks. i form av merknad fra Finanstilsynet."

Det er ikke krav om at den samme bestemmelsen er overtrådt gjentatte ganger. Dette har vært lagt til grunn av Finanstilsynet, og er stadfestet av både Klagenemnden for revisor- og regnskapsførersaker og av domstolene. Det vises til Borgarting lagmannsretts dom 29. oktober 2014 (LB-2013-169851) hvor retten uttaler på side 8:

"Lagmannsretten legger videre som nemnda og tingretten til grunn at det i ordet gjentatte ikke ligger at samme overtredelse må ha vært gjentatt flere ganger. Det er således ikke noe krav om at regnskapsføreren tidligere er gjort oppmerksom på overtredelsen av tilsynsorganet, jf. ..."

3. Daglig leders ansvar for virksomheten

Daglig leder i et regnskapsførerselskap skal utføre sine oppgaver i tråd med den lovgivning selskapet er underlagt. Det ansvar og plikter som påhviler daglige ledere i regnskapsførerselskaper er de samme uansett virksomhetens størrelse. Rollen som oppdragsansvarlig regnskapsfører er en annen rolle, som også må ivaretas på en forsvarlig måte.

3.1 Daglig leders ansvar etter aksjeloven

I et aksjeselskap er det daglig leder som står for den daglige ledelsen av selskapet, jf. aksjeloven § 6-14. Dette innebærer at daglig leder er ansvarlig for selskapets daglige drift og løpende regnskapsføring. Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet, og for at det føres betryggende kontroll med selskapets regnskap og formuesforvaltning, jf. aksjeloven § 6-12.

3.2 Daglig leders ansvar etter regnskapsførerlovgivningen

Det er et lovkrav at et autorisert regnskapsførerselskap har en daglig leder som er autorisert regnskapsfører, jf. regnskapsførerloven § 6 første ledd nr. 1. Bakgrunnen for kravet er behovet for å sikre at lederen av et autorisert regnskapsførerselskap innehar særlig kunnskap om regnskapsførers

ansvar overfor oppdragsgiverne og om driften av regnskapsførerselskapet, for å sikre at oppdragsutførelsen skjer i samsvar med regnskapsførerlovgivningen. I kommentarer til regnskapsførerloven § 6, jf. Gyldendal Rettsdata, legges det stor vekt på formålet bak dette lovkravet. Her står det blant annet:

"Bakgrunnen for kravet er bl.a. å sikre tilstrekkelig kunnskap og bevissthet om det ansvar og plikter et selskap har, både overfor Finanstilsynet og overfor oppdragsgiverne. I den forbindelse er det vist til daglig leders plikter via selskapslovgivningen. Selskapslovgivningen gir også daglig leder en definert forvaltningsmyndighet.

I tillegg til det ansvar som påhviler en daglig leder etter selskapsretten, er oppgavene og ansvarsområdet knyttet til det å drive regnskapsførervirksomhet nærmere konkretisert i standarden for god regnskapsføringsskikk (GRFS) særlig kapittel 2 som angir de overordnede forutsetningene som må være til stede for regnskapsførervirksomheten, sett hen til interne rutiner, kompetanse og kapasitet, internkontroll, vurdering av forsikringsbehov, IT-sikkerhet mv."

Lovkravet innebærer at daglig leders plikter er knyttet direkte opp mot regnskapsførerrollen, slik at brudd på vedkommendes plikter som daglig leder også vil kunne være brudd på vedkommendes plikter som regnskapsfører. Dette er lagt til grunn i forvaltningspraksis, og er stadfestet av Klagenemnden for revisor- og regnskapsførersaker.

En regnskapsførervirksomhet plikter å følge lover og regler for virksomheten, herunder god regnskapsføringsskikk, fra det tidspunkt virksomheten starter opp. Det følger av dette at når det autoriserte regnskapsførerselskapet ikke drives i samsvar med lovgivningen, vil lovbrudd som kan henføres til daglig leders ansvarsområde, kunne få betydning for daglig leders personlige autorisasjon som regnskapsfører.

3.3 Daglig leders ansvar etter risikostyringsforskriften

Regnskapsførerselskaper er underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll (risikostyringsforskriften) av 22. september 2008, jf. § 1 nr. 11. Etter forskriften har daglig leder ansvar for å påse at risikostyringen og internkontrollen blir gjennomført, herunder etablering av rutiner for forsvarlig risikoovervåkning, jf. § 4. Daglig leder må løpende følge opp endringer i foretakets risikoer. Videre skal daglig leder minst en gang årlig utarbeide en samlet vurdering av risikosituasjonen som skal behandles av styret, jf. § 8. Styret har det overordnede ansvaret for at foretaket har et hensiktsmessig system for risikostyring og internkontroll, herunder fastsette prinsipper for risikostyring. Hvis daglig leder ser at det foreligger forhold som innebærer vesentlige risikoer for selskapet, må vedkommende rette på forholdet eller rapportere til styret. Daglig leders ansvarsoppgaver er derfor blant annet å sørge for utarbeidelse og gjennomføring av rutiner i selskapet for å redusere de risikoene som ligger i foretaket og den virksomheten som drives.

3.4 Daglig leders ansvar etter hvitvaskingslovgivningen

Autoriserte regnskapsførere og autoriserte regnskapsførerselskaper er underlagt hvitvaskingsloven. Rapporteringspliktige skal gjennomføre en risikovurdering hvor blant annet egen virksomhet, virksomhetens produkter, tjenester og kundeforhold, type kunder og geografiske forhold skal tas i betraktning, jf. hvitvaskingsloven (av 2018) § 7. Risikovurderingene skal dokumenteres og holdes oppdatert.

Det følger videre av hvitvaskingsloven (2018) at rapporteringspliktige skal ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter

hvitvaskingslovgivningen. Rutinene skal dokumenteres og være fastsatt på øverste nivå hos den rapporteringspliktige. For autoriserte regnskapsførere vil manglende etterlevelse av hvitvaskingslovgivningen i yrkesutøvelsen kunne føre til bortfall av den personlige autorisasjonen.

4. Mangelfull ivaretagelse av rollen som daglig leder i selskapet

AS fikk autorisasjon som regnskapsførerselskap i 2006. Det har siden oppstarten hatt en rekke autoriserte regnskapsførere som daglig leder av selskapet. De var i perioden 1. november 2011 til 4. august 2016 daglig leder i selskapet. De var da bosatt i I 2015 flyttet De til , hvor De i mars 2015 stiftet et autorisert regnskapsførerselskap hvor De er daglig leder, styremedlem (nå styreleder) og deleier. Under tilsynet opplyste De at den daglige lederen som i august 2016 overtok som daglig leder i AS etter Dem, sa opp stilling sin etter kort tid. AS var dermed uten daglig leder med autorisasjon som regnskapsfører. De påtok Dem derfor på nytt å være daglig leder i dette selskapet fra 9. februar 2017, en rolle De innhadde inntil 1. august 2019. I denne perioden var det en kort periode fra 4. februar 2019 til 24. april 2019 også en annen daglig leder i selskapet, men vedkommende var ikke autorisert regnskapsfører. Under tilsynet opplyste De at De hadde sagt opp stillingen som daglig leder i AS, og at siste arbeidsdag i henhold til oppsigelsen var 30. april 2019, men at De hadde sagt Dem villig til å være daglig leder inntil ny daglig leder med autorisasjon som regnskapsfører var på plass. Dette fordi regnskapsførerselskapet ellers ville få problemer med å oppfylle lovens krav og fordi De ønsket å bistå i forbindelse med årsavslutningen for oppdragsgiverne. De sto registrert som daglig leder av regnskapsførerselskapet inntil 1. august 2019.

4.1 Avtalen om leie

Av avtalen mellom AS og Dem, datert 1. februar 2017, fremgår:

"AVTALE

LEIE AV OPPDRAGSANSVAR (AUTORISASJON)

Det er inngått avtale mellom regnskapsførerselskapet AS (org. nr. og (født) på leie av oppdragsansvar (autorisasjon) – stillingstittel som daglig leder.

er etter denne avtale ansvarlig for at selskapets oppdrag og arbeid utføres i henhold til God regnskapsføringsskikk (GRFS), og plikter å gjøre de nødvendige arbeider og kontroller for at dette i sin helhet, er oppfylt.

Alt arbeid skal på forhånd avtales og godkjennes av styreleder Ved inngåelse av denne avtale utbetales ett engangsbeløp på kr 70 000,-. Honorar for leie av oppdragsansvar honoreres med fast med kr 5 000,- per måned. Alt godkjent og utført arbeid godtgjøres med kr 400,- per time. Alle beløp forståes som brutto.

Fast honorar utbetales innen den 15. i gjeldende måned og timer innen den 15. i påfølgende måned. leverer fortløpende timeliste etter endt måned.

Avtalen løper fra 1. februar 2017."

Avtalen regulerer i liten grad ansvaret og oppgavene som daglig leder, ut over at stillingstittelen skal være daglig leder. At De heller ikke i praksis har ivaretatt det ansvaret som tilligger daglig leder underbygges av følgende faktum:

- De opplyste under tilsynet at De bare "sporadisk" var til stede i regnskapsførerselskapets lokaler i [REDACTED] fordi De i det alt vesentlige arbeidet i det regnskapsførerselskapet De driver i [REDACTED]
- De kunne ikke fremlegge timelister som viser omfanget av Deres arbeid
- De hadde begrenset kjennskap til driften av regnskapsførerselskapet og regnskapsoppdragene
- De var usikker på om regnskapsførerselskapet var à jour med regnskapsføringen for samtlige oppdragsgivere
- De var usikker på om regnskapsførerselskapets eget regnskap var ajourført per 31. desember 2018
- De hadde ikke signert på selskapets årsregnskap for 2017 i samsvar med regnskapsloven § 3-5
- De hadde ikke etablert skriftlige rutiner for hvordan regnskapsførerselskapets oppdrag skulle ivaretas.

Som det fremkommer av punkt 6 har De heller ikke ivaretatt Deres ansvar som oppdragsansvarlig regnskapsfører.

4.2 Deres anførsler og Finanstilsynets vurdering

I tilsvaret til varselet skriver De at De påtok Dem oppgaven som daglig leder i [REDACTED] AS fra 9. februar 2017 som en midlertidig løsning inntil selskapet fikk ansatt ny daglig leder med autorisasjon som regnskapsfører. De viser til at De i perioden gjentatte ganger henvendte Dem til styreleder for å høre hvordan ansettelsesprosessen gikk, og at De fikk til svar at ansettelse var "rett rundt hjørnet". De fremhever at det har vært flere involverte daglige ledere i selskapet, at også disse har ansvar for de feil og mangler Finanstilsynet avdekket og at De regnet med at disse måtte ha tatt tak i forhold som ikke var i orden. De har videre vist til styrets ansvar og styreleders daglige kontakt med de ansatte, og at De stolte på styreleders tilbakemeldinger om at alt var under kontroll. Når det gjelder ansvaret etter aksjeloven trekker De frem at det var vanskelig å ivareta dette ansvaret når arbeidsavtalen sier at alt arbeid på forhånd skal avtales og godkjennes av styreleder.

Til det forhold at det ikke kunne fremlegges timelister eller annen oversikt over arbeidet De har utført for selskapet, er Deres forklaring at De ikke har utført så mye arbeid, og at De ikke har krevd betaling for det som er gjort. Når dette er situasjonen mener De derfor at det ikke foreligger brudd med bokføringsforskriften § 5-14. De viser for øvrig til at De ikke hadde tilgang til systemet, slik at det kunne føres timer på enkeltoppdrag.

Selv om De har forklart hvorfor situasjonen ble som den er, har De likevel erkjenner at De skulle ha involvert Dem mer i driften, herunder gjennomført de kontrollene og den oppfølgingen som Finanstilsynet har påpekt. De gir videre uttrykk for at De ikke ville ha inngått avtalen dersom De hadde visst det De nå vet.

Selv om Finanstilsynet forstår hvordan De har tenkt, kan ikke den begrunnelsen De har gitt tillegges vekt i avgjørelsen om at vedtak skal fattes. Den som påtar seg rollen som daglig leder i et autorisert regnskapsførerselskap, må forventes å forstå hvilket ansvar og oppgaver dette innebærer. At avtalen med selskapet innebærer at dette skal skje på deltid eller på timebasis begrenser ikke daglig leders ansvar.

Dersom De mente at avtalen var til hinder for å ivareta denne rollen som daglig leder på en forsvarlig måte, måtte De ha avstått fra å påta Dem oppgaven. Ved å akseptere en avtale som innebærer at styreleder skal godkjenne alt arbeidet på forhånd krever, uten samtidig å sikre Dem at dette ikke ble en begrensning for Deres mulighet til faktisk å ivareta det ansvaret De påtok Dem, eller til raskt å kunne komme Dem ut av avtalen, har De selv satt Dem i en posisjon som er svært uheldig.

At heller ikke andre har ivaretatt sine roller og oppgaver er uten betydning for det ansvaret De har som daglig leder. De kunne ikke uten videre slå Dem til ro med at styreleder eller andre sier at alt er i orden eller legge til grunn at en annen daglig leder utfører arbeidet. Selv om det også var det registrert en annen daglig leder i en kort periode, 04.02.2019 – 24.04.2019, var det bare De som var autorisert regnskapsfører.

De opplyser at det ble ansatt en annen daglig leder som var autorisert regnskapsfører, men at vedkommende ble ikke registrert i Brønnøysundregistrene. Dersom De mente at ansettelsene av andre daglige ledere medførte at De ikke lenger skulle ivareta denne rollen, eller at den midlertidige perioden varte lenger enn det De fant forsvarlig, skulle De selv ha sørget for at det ble sendt slettemelding til Brønnøysundregistrene, eventuelt selv sendt slik melding, jf. foretaksregisterloven § 4-2 andre ledd, og § 4-6.

Etter Finanstilsynets syn er det arbeidet De har utført for regnskapsførerselskapet i rollen som daglig leder så begrenset at De ikke kan sies å ha ivaretatt ansvaret som daglig leder på en forsvarlig måte. Dette underbygges blant annet av de alvorlige manglene i rutinene og i oppdragsutførelsen, som ble avdekket under tilsynet, se punkt 6.1 og 6.2 i det følgende. På denne bakgrunn mener Finanstilsynet at det foreligger brudd på regnskapsførerloven § 6 første ledd nr. 1.

Hensynene bak kravet om at autoriserte regnskapsførerselskaper skal ha en daglig leder som er autorisert, er grunnleggende for autorisasjonsordningen. Når De formelt gjennom å påta Dem rollen som daglig leder, har medvirket til at [REDAKERT] AS har kunnet drive regnskapsførervirksomhet uten å oppfylle dette kravet, mener Finanstilsynet at lovbruddet er grovt.

5. Mangelfull ivaretagelse av rollen som oppdragsansvarlig regnskapsfører

Det følger av regnskapsførerloven § 1 at enhver som i næring påtar seg å føre regnskap for andre skal være autorisert av Finanstilsynet. Autorisasjonsordningen for regnskapsførere ble innført for å øke og sikre kvaliteten på regnskapene og rapportene som blir levert til oppdragsgiverne og andre brukere av regnskapet, herunder offentlige myndigheter. Regnskapspliktige som setter bort sitt regnskap til autoriserte regnskapsførere skal kunne ha tillit til at oppdraget blir utført i samsvar med god regnskapsføringsskikk og at regnskap og rapporter har god fagmessig kvalitet. Kravet om at det skal utpekes en autorisert regnskapsfører for oppdrag som et regnskapsførerforetak påtar seg, skal bidra til å oppfylle dette formålet. Dersom ikke den oppdragsansvarlige regnskapsføreren ivaretar oppdragsansvaret, innebærer det en undergraving av autorisasjonsordningen.

Ansvar for at regnskapsføreroppdragene utføres i samsvar med god regnskapsføringsskikk påhviler den som er ansvarlig for oppdraget. Dette gjelder uavhengig av forhold i regnskapsførerselskapet og uavhengig av om det benyttes medarbeidere til å utføre arbeidet.

Dette ansvaret skal ivaretas på en forsvarlig måte og kan ikke begrenses av det som måtte være avtalt mellom regnskapsførerselskapet og den oppdragsansvarlige regnskapsføreren. Den som påtar seg oppdragsansvaret må gjøre en selvstendig vurdering både av sin kompetanse og kapasitet.

Som det fremgår av etterfølgende punkter ble det under tilsynet avdekket en rekke feil og mangler i oppdragsutførelsen som De som oppdragsansvarlig regnskapsfører er ansvarlig for. Finanstilsynet ser særlig alvorlig på at det verken var gjennomført overordnet intern kontroll på oppdragsnivå eller kvalitetskontroll av ikke-autoriserte medarbeideres arbeid. Finanstilsynet viser også til at det ble avdekket alvorlige mangler i avstemming av oppdragsgivers regnskaper.

De var selskapets eneste autoriserte regnskapsfører og var oppdragsansvarlig regnskapsfører for alle oppdrag. Dersom De ikke selv gjør arbeidet, har De uansett plikt til å kontrollere at medarbeiderne på oppdraget utfører arbeidet på en forsvarlig måte og i samsvar med gjeldende krav. Ved ikke å gjøre dette, har De ikke ivaretatt Deres oppdragsansvar på en tilfredsstillende måte.

I tilsvaret vedgår De at De ikke har ivaretatt denne rollen godt nok.

6. Finanstilsynets stedlige tilsyn

6.1 Forhold i regnskapsførerselskapet

Det stedlige tilsynet avdekket en rekke feil og mangler i regnskapsførerselskapet.

6.1.1 Risikostyring og internkontroll (tilsynsrapporten pkt. 2.14)

Autoriserte regnskapsførerselskap er underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll av 22. september 2008 § 1 nr. 11. Det følger av forskriften at regnskapsførerselskaper skal ha hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll. Risikostyringsforskriften pålegger selskapet løpende å vurdere hvilke vesentlige risikoer som er knyttet til virksomheten, og å gjennomføre nødvendige tiltak for å få risikoene ned på et akseptabelt nivå, jf. § 6 og § 8. Det skal minst en gang årlig foretas en gjennomgang av vesentlige risikoer for alle virksomhetsområder, og det skal foretas en systematisk gjennomgang av om selskapets risikostyring og internkontroll er tilstrekkelig til å håndtere selskapets identifiserte risikoer på en forsvarlig måte, jf. risikostyringsforskriften § 7 og § 8. Etter risikostyringsforskriften § 10 skal styret sørge for at selskapets valgte revisor årlig avgir en uavhengig bekreftelse til selskapet om at pålagte vurderinger er foretatt og dokumentert.

Under tilsynet kunne det ikke fremlegges dokumentasjon som viste at det var foretatt en gjennomgang av regnskapsførerselskapets risiko- og internkontrollsituasjon for 2018.

De anfører at De har laget risikostyringsdokument i selskapet og fulgt dette opp, og at De trodde dette skulle være greit å dokumentere, men at revisor har informert Dem om at han enda ikke har mottatt denne fra styreleder. De anfører at De ikke visste at dette ikke var gjort, og at De ville ha gjort det dersom De hadde visst at det ikke var gjennomført. De stiller spørsmål om hvorfor De skal få skylden for dette når det i dette tidsrommet var ansatt en daglig leder som fysisk jobbet i selskapet, at revisor har brukt styreleder som kontaktperson, og ikke Dem, og at innhenting av revisorbekreftelse etter § 10 er styrets ansvar.

Finanstilsynet konstaterer at det verken på tilsynet eller senere har blitt fremlagt dokumentasjon for at slik gjennomgang. Finanstilsynet vil presisere at det er De som daglig leder som er ansvarlig for å foreta den årlige gjennomgangen og vurderingen av selskapets risikosituasjon. Dette foreligger brudd på risikostyringsforskriften §§ 4 og 8. Dersom det i 2018 skulle ha vært en annen daglig leder i selskapet samtidig med Dem, må De likevel forsikre Dem om lovpålagte oppgaver blir utført, eller dokumentere at dette var den andre daglige lederens arbeidsoppgave. Det er ikke gjort. Finanstilsynet anser dette som et grovt brudd på Deres plikter, jf. regnskapsførerloven § 7 tredje ledd nr. 2.

6.1.2 Mangelfull etterlevelse av kravene i hvitvaskingsregelverket (*tilsynsrapporten pkt. 2.13 og 3.2*)

Under tilsynet ga De uttrykk for at det ikke var utarbeidet rutiner i regnskapsførerselskapet som oppfylte de kravene som stilles i ny hvitvaskingslov, gjeldende fra 15. oktober 2018. Den hvitvaskingsrutinen Finanstilsynet mottok forut for tilsynet et kortfattet dokumentet, benevnt "*Rutiner hvitvasking*", gjaldt den tidligere hvitvaskingsloven fra 2009 men rutinen oppfylte heller ikke kravene i den tidligere hvitvaskingsloven § 23. Blant annet manglet rutiner for gjennomføring av risikobasert kundekontroll av oppdragsgiverne. De opplyste under tilsynet at slik risikobasert kundekontroll heller ikke ble utført. Det fremgår av rutinen at "*Kundens identitet må bekreftes ved gyldig legitimasjon*". De opplyste under tilsynet at regnskapsførerselskapet ikke foretar legitimasjonskontroll av oppdragsgiverne, men at dette blir gjort av morselskapet [REDACTED]. Kopi av gjennomført legitimasjonskontroll innhentes ikke av [REDACTED] AS eller i hvert fall ikke på en systematisk måte. Regnskapsførerselskapet kan derfor bare dokumentere at legitimasjonskontroll er utført i får av oppdragene. Det kunne heller ikke dokumenteres at det er avholdt informasjonsmøter med de ansatte om regelverket eller utarbeidet opplæringsprogram, inklusive eksempler på hvilke transaksjoner det skal reageres på.

Ovennevnte er i strid med bestemmelsene både i hvitvaskingsloven av 2009 og av 2018. Informasjonen De ga om risikobasert kundekontroll, herunder legitimasjonskontroll, ble bekreftet i Finanstilsynets stikkprøvekontroll som viste at dette ikke var gjort i noen av de kontrollerte oppdragene.

De opplyser i tilsvaret at de arbeidet med oppfyllelse av kravene i hvitvaskingsloven i Deres første periode som daglig leder, men at De ikke nå hadde dokumentasjon som viser dette. De opplyser videre at styret hadde planer om å gjennomgå de kravene som stilles i ny hvitvaskingslov.

Regnskapsførere har en viktig rolle når det gjelder å avdekke eventuelle forsøk på hvitvasking. At regnskapsførerselskapet har ajourførte hvitvaskingsrutiner, gjør en risikovurdering av egen virksomhet og gjennomfører risikobaserte kundetiltak av kunder, herunder legitimasjonskontroll, er viktig for å kunne fange opp eventuelle situasjoner som utløser plikter for regnskapsførerselskapet etter hvitvaskingsloven. Det er Deres ansvar som daglig leder å se til at det blir utarbeidet forsvarlige hvitvaskingsrutiner i regnskapsførerselskapet og at reglene følges i den daglige driften. Dette er ikke gjort, verken etter hvitvaskingsloven av 2009 eller av 2018. At dette ikke er gjort, anser Finanstilsynet som et grovt brudd på Deres plikter som daglig leder og autorisert regnskapsfører.

6.1.3 Registrering i Enhetsregisteret (*tilsynsrapporten pkt. 3.1.3 og 3.2*)

Det følger av regnskapsførerforskriften § 3-1 første ledd at regnskapsfører skal se til at det blir sendt melding til Enhetsregisteret når regnskapsfører påtar seg oppdrag og ved opphør av oppdrag.

Av den oversikten Finanstilsynet innhentet fra Brønnøysundregistrene i forkant av tilsynet fremgikk at det var uoverensstemmelse mellom selskapets egen oversikt over regnskapsføreroppdrag som viste 130 oppdrag, og oversikten innhentet fra Enhetsregisteret som viste at regnskapsførerselskapet stod oppført som regnskapsfører for 112 oppdrag. Under tilsynet bekreftet De at det ikke var rutine i regnskapsførerselskapet som sikret at selskapet ble oppført som regnskapsfører når det påtok seg oppdrag og at det ble avregistrert ved opphør av oppdraget. I tilsvaret har De gitt uttrykk for at det må ha vært en misforståelse. De anfører der at det er rutiner for innmelding av oppdrag, men at det ruinen for rutiner på sletting av oppdrag ikke er hensiktsmessig, og at en kontroll av at opphør av oppdrag var registrert i Brønnøysund kunne vært gjennomført oftere.

Manglende registrering er en overtredelse av regnskapsførerforskriften § 3-1 første ledd, som De som daglig leder og autorisert regnskapsfører er ansvarlig for.

6.1.4 Mangelfulle rutiner for utførelse av regnskapsføreroppdrag (*tilsynsrapporten pkt. 3.1, 3.2 og 2.13*)

At oppdrag ikke utføres i samsvar med regnskapsførerloven, er en vesentlig risiko i en regnskapsførervirksomhet. Etablering av rutiner for hvordan regnskapsføreroppdragene skal utføres er et helt sentralt tiltak for å redusere denne risikoen. For å sikre at dette tiltaket iverksettes, er plikten til å etablere rutiner tatt inn i loven gjennom kravet i regnskapsførerloven § 2 andre ledd om god regnskapsføringsskikk. Lovbestemmelsen utfylles langt på vei av den bransjefastsatte standarden GRFS som er utarbeidet i samarbeid mellom Regnskap Norge, Økonomiforbundet og DnR. Kravet om rutiner følger av GRFS punkt 2.1 Rutiner og intern kontroll. Det er videre et krav at det skal kunne kontrolleres at rutinene etterleves. Det er regnskapsførerselskapet eller regnskapsfører som må sannsynliggjøre at kravet til rutiner er oppfylt.

Dersom det benyttes medarbeidere som ikke er autoriserte regnskapsførere i oppdragsutførelsen, vil gode rutiner for hvordan oppdraget skal utføres og hvilke kontroller som skal gjennomføres, være svært viktig. Selv i situasjoner der et regnskapsføreroppdrag utføres av en autorisert regnskapsfører uten bruk av medarbeidere, er det krav om rutiner. Også i et slikt tilfelle vil en egenkontroll av oppdragsutførelsen opp mot foreliggende rutiner være et tiltak som sikrer etterlevelse av regnskapsførerlovens krav.

Gode rutiner for regnskapsførervirksomheten er spesielt viktig dersom daglig leder ikke fysisk er til stede på kontoret der regnskapsførervirksomheten utøves, eksempelvis hvor vedkommende arbeider deltid eller det utføres fra et annet sted. Når daglig leder og eneste autoriserte regnskapsføreren ikke har en tett oppfølging av regnskapsførervirksomheten eller løpende oppfølging av regnskapsføringen, er det spesielt viktig at det foreligger rutiner som viser hvordan regnskapsføringen er tenkt utført og skal utføres. I slike tilfeller må det derfor stilles strengere krav til at det foreligger rutiner og til innholdet av disse, for å sikre at regnskapsførervirksomheten drives i overensstemmelse med lovgivningen og for å gi oppdragsansvarlig regnskapsfører større sikkerhet for at regnskapsutførelsen skjer i henhold til god regnskapsføringsskikk.

At det foreligger rutiner som viser hvordan oppdragene tenkes utført og kontrollert internt i selskapet, er videre nødvendig for at Finanstilsynet og andre skal kunne danne seg et bilde av hvordan oppdragsutførelsen skjer i regnskapsførervirksomheten, og for at eksterne kontroller skal være hensiktsmessige og effektive.

Finanstilsynets stedlige tilsyn avdekket manglende eller mangelfulle rutiner på flere sentrale områder, herunder at det ikke var utarbeidet skriftlige rutiner for hvordan regnskapsføreroppdragene skal utføres. De bekreftet under tilsynet blant annet at regnskapsførerselskapet ikke hadde rutine for å bli registrert som regnskapsfører i Brønnøysundregistrene eller for å melde fra når oppdrag avsluttes, at det ikke var ajourførte hvitvaskingsrutiner i henhold til 2018-loven, herunder ingen rutine for å gjennomføre risikobasert kundekontroll av oppdragsgiverne, at det ikke var rutiner i forhold til ny personopplysningslov, ikke rutine for overordnet intern kontroll på oppdragsnivå, ikke rutine for kvalitetskontroll av arbeid utført av ikke-autoriserte medarbeidere, ikke rutine for gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner og ingen rutine for hvordan regnskapsføringen for eksterne oppdragsgivere skal gjennomføres, herunder avstemmingsarbeidet.

I tilsvaret har De noen kommentarer til rutineene på enkelte av områdene og beklager at De ikke har hatt tilstrekkelig oppmerksomhet rettet mot dette kravet. De viser samtidig til at det er "rart" at De er den eneste som må ta ansvar for dette forholdet.

At det mangler skriftlige rutiner på sentrale områder, er alvorlig. Fravær av rutiner blir enda mer alvorlig når Finanstilsynets stikkprøvekontroll på enkeltoppdrag avdekket alvorlige feil og mangler i alle oppdrag. De er som daglig leder ansvarlig for at regnskapsførerselskapet har nødvendige rutiner. At det har vært andre daglige ledere i to korte perioder, er uten betydning for manglende ivaretagelse av det ansvaret De har hatt.

Når regnskapsførerselskapet ikke har rutiner som sikrer at oppdragsgivers interesser ivaretas på en forsvarlig foreligger det brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 2.1, som De som daglig leder og autorisert regnskapsfører er ansvarlig for i de periodene De har hatt rollen som daglig leder.

6.2 Finanstilsynets stikkprøvekontroll av enkeltoppdrag

De er oppdragsansvarlig regnskapsfører for alle oppdragene i selskapet. Det ble avdekket alvorlige feil og mangler i alle de oppdragene Finanstilsynet kontrollerte.

6.2.1 Overordnet intern kontroll på oppdragsnivå (tilsynsrapporten pkt. 3.1.1 og 3.2)

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 7.1, krav til overordnet intern kontroll på oppdragsnivå, hvor oppdragsansvarlig regnskapsfører, eller annen autorisert regnskapsfører, minst en gang årlig skal kontrollere at følgende er gjort for hver oppdragsgiver:

- at oppdragsavtalen er à jour
- at fullmakter er skriftlig dokumentert og à jour
- at oversikt over mottak og utlevering av oppdragsgivers regnskapsmateriale er à jour
- at vurdering av oppdragsgivers interne rutiner er gjennomført og dokumentert
- at avstemminger utføres og dokumenteres tilfredsstillende
- at handlinger i forbindelse med årsoppgjør er gjennomført, jf. GRFS pkt. 5.9.4
- at rapportering gjennomføres i henhold til oppdragsavtalen og krav gitt i eller i medhold av lov

- at fremdriftsoversikt er à jour
- at oppdragsdokumentasjon er à jour

Slike kontroller er nødvendig risikoreduserende tiltak for å sikre at regnskapsføreroppdraget faktisk er gjennomført i samsvar med de krav som er fastsatt, og for å avdekke eventuelle avvik. Kravet om å foreta en overordnet og dokumentert intern kontroll på oppdragsnivå gjelder uavhengig av om det benyttes medarbeidere på oppdraget eller ikke. Kontrollen har til hensikt å sikre at regnskapsføreroppdraget faktisk er gjennomført i samsvar med de krav som er fastsatt, og å avdekke eventuelle avvik.

Det forelå ingen dokumentasjon for at overordnet internkontroll var gjennomført på noen av de fire oppdragene Finanstilsynet kontrollerte under tilsynet. De bekreftet også under tilsynet at overordnet intern kontroll på oppdragsnivå ikke var utført for noen oppdrag, men at De planla å gjennomføre slike kontroller i forbindelse med det forestående årsoppgjøret for 2018. Som nevnt foran var det heller ikke utarbeidet noen rutine for slik intern kontroll.

I tilsvaret beklager De at verken De eller de andre daglige lederne har utført årlig overordnet intern kontroll på oppdragsnivå. De opplyser at dette heller ikke har vært i Deres tanker, da De visste at det ble laget oppdragsavtaler på nye oppdrag, og at rutiner for nye oppdrag ble gjennomgått, som signering av fullmakter, vurdering av oppdragsgivers interne rutiner, avstemming av lovpålagte balansekonta osv.

Det foreligger overtredelse av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 7.1 og 5.9.4. Finanstilsynet anser dette som et grovt brudd på lovfastsatte plikter som påhviler autoriserte regnskapsførere, jf. regnskapsførerloven § 7 tredje ledd nr. 2.

6.2.2 Avstemminger (*tilsynsrapporten pkt. 3.1.6 og 3.2*)

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.9.3 at samtlige kontoer i balansen skal avstemmes og dokumenteres i forbindelse med utarbeidelse av årsregnskap. Tilsvarende gjelder for resultatkontoer dersom det vurderes som vesentlig for å sikre et riktig regnskap. Det følger også av bokføringsloven § 11 første ledd at ved utarbeidelse av årsregnskap skal det foreligge dokumentasjon for alle balanseposter med mindre de er ubetydelige. Bokføringsforskriftens kapittel 6 gir ytterligere krav om hva som skal dokumenteres.

Det følger videre av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.8.3.2 at ved hver periodiske regnskapsavslutning skal minimum følgende kontoer avstemmes:

- kundefordringer og leverandørgjeld,
- kasse- og bankbeholdninger,
- skyldig skattetrekk og arbeidsgiveravgift,
- skyldig merverdiavgift.

Av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.8.3.4 følger det at avstemminger, herunder også underliggende dokumentasjon og forklaringer på eventuelle avvik, skal dokumenteres slik at de kan etterprøves.

For alle de fire oppdragene Finanstilsynet kontrollerte under tilsynet var det vesentlige mangler ved avstemmingene og avstemmingsdokumentasjonen. Kontrollen avdekket at henholdsvis 73 %, 32 %, 50 % og 17 % av balansekontoene ikke var avstemt. Flere av disse kontoene var sentrale i de respektive regnskapene. Ikke for noen av de kontrollerte oppdragene forelå det dokumentasjon for at vesentlige resultatposter var gjennomgått eller vurdert. Det vises til tilsynsrapporten hvor manglene nærmere fremgår.

I tilsvaret opplyser De blant annet at De har hatt den oppfatning at dette er blitt gjort, men at De ser av stikkprøvene at dette har vært mangelfullt. De vedgår at De ikke har fulgt opp Deres ansvar, og at Deres jobb har vært mangelfull. For ett oppdrag (hvor 73% av avstemmingene ikke var gjort) opplyser De at dokumentert balanse ble sendt revisor, som utarbeidet skattemelding og årsregnskap for selskapet.

Å gjennomføre pliktige avstemminger er helt avgjørende for å sikre at et regnskap gir korrekt informasjon og at den regnskapspliktiges økonomiske rapporteringer blir riktige og gir et sannferdig bilde av den økonomiske situasjon. Når en regnskapsfører ikke gjennomfører avstemminger, eller bare gjør dette delvis, innebærer dette at regnskapsfører bryter en av de viktigste pliktene i regnskapsprosessen og svekker kvaliteten av regnskapsinformasjonen. Dette er alvorlig både for oppdragsgivere og andre brukere av regnskapsinformasjonen.

Manglende eller mangelfulle avstemminger er brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.9.3 og 5.8.3.2. Finanstilsynet anser dette som et grovt brudd på de plikter som påhviler autoriserte regnskapsførere, jf. regnskapsførerloven § 7 tredje ledd nr. 2.

6.2.3 Kvalitetskontroll av medarbeideres oppdragsutførelse (tilsynsrapporten pkt. 3.1.7 og 3.2)
Regnskapspliktige som setter bort sitt regnskap til autoriserte regnskapsførere skal kunne ha tillit til at oppdraget blir utført i samsvar med god regnskapsføringsskikk, og at regnskap og rapporter har god fagmessig kvalitet. Dette innebærer at den autoriserte regnskapsføreren som er ansvarlig for oppdraget, må påse at medarbeiderne utfører arbeidet i samsvar med regnskapsførerloven og annen relevant lovgivning. Slik kvalitetskontroll kan gjennomføres av annen autorisert regnskapsfører, men den oppdragsansvarlige regnskapsføreren må forsikre seg om at kontrollen skjer på en forsvarlig måte, og er uansett fullt ut ansvarlig for at oppdraget utføres i samsvar med lovkravene. Dersom den oppdragsansvarlige regnskapsføreren ikke kvalitetssikrer arbeidet som utføres av ikke-autoriserte medarbeidere, eller ikke får en annen autorisert regnskapsfører til å påse at arbeidet holder tilstrekkelig kvalitet, vil forholdet i praksis innebære en overtredelse av regnskapsførerloven § 1, som fastslår at det bare er autoriserte regnskapsførere som kan føre regnskap for andre i næring. Kravet til kvalitetskontroll følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 7.2. Feil og mangler som avdekkes ved kvalitetskontroll skal korrigeres så snart som mulig, jf. GRFS pkt. 7.3. Gjennomført kvalitetskontroll skal dokumenteres som del av oppdragsdokumentasjonen, jf. GRFS pkt. 7.4.

Kvalitetskontroll av medarbeideres oppdragsutførelse skal minst omfatte:

- Oppdragsutførelse, herunder gjennomført fakturering, lønnsregistrering, bokføring, avstemming, årsoppgjør mv.
- Rapportering, herunder gjennomført pliktig regnskapsrapportering og rapportering til oppdragsgiver.

For ingen av de fire gjennomgåtte oppdragene forelå det dokumentasjon for kontroll av arbeid utført av medarbeidere uten autorisasjon. De bekreftet også at De ikke hadde utført slik kontroll på noen oppdrag. De opplyste også at De heller ikke hadde foretatt etterkontroller av medarbeidernes fremdriftsregistrering.

I tilsvaret bekrefter De at kvalitetskontroll av medarbeideres oppdragsutførelse ikke er utført. De opplyser at *"Dette er ting som jeg ikke har tatt innover meg når avtalen ble signert, ..."*.

Manglende kvalitetskontroll av medarbeidere uten autorisasjon som regnskapsfører er et brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 7.2 til 7.4. Dersom kontroll hadde vært gjennomført, må det legges til grunn at den langt på vei ville ha avdekket de feil og mangler som Finanstilsynet konstaterte under tilsynet. På bakgrunn av at De ikke har utført en slik kontroll på noen av regnskapsførerselskapets 130 regnskapsføringsoppdrag, til tross for at det er medarbeidere som forestår den løpende regnskapsføringen for samtlige av oppdragsgiverne, anses bruddet som grovt, jf. regnskapsførerloven § 7 tredje ledd nr. 2.

6.2.4 Fremdriftsoversikt (tilsynsrapporten pkt. 3.1.5 og 3.2)

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 6.2.1 at fremdriftsoversikten for gjennomføring av sentrale oppgaver skal vise at arbeidet er utført til rett tid. Dato for utføring av blant annet følgende skal angis:

- Avstemminger, eventuelt kontroll av at nødvendige avstemminger er gjennomført av andre
- Produksjon av oppgaver og rapporter
- Kvalitetskontroll

Den standardiserte fremdriftsloggen (fremdriftsskjema) i det elektroniske oppdragsstyringssystemet Power Office benyttes. Dette innebærer at alle planlagte handlinger for den enkelte oppdragsgiver gjennom året og ved årsoppgjøret fremkommer med rød farge før handlingen er utført, mens fargen blir registrert med grønn når handlingen faktisk er utført. Det fremgår av fremdriftsloggen dato som viser når de forskjellige handlingene i regnskapsføringsprosessen blir utført. Det er medarbeideren på det enkelte oppdrag som skal sørge for at fremdriftsloggen til enhver tid blir ajourført, mens De som oppdragsansvarlig skal kontrollere at de planlagte oppgavene faktisk er utført og at medarbeiderne er à jour med registreringen. De opplyste at De ikke hadde foretatt slike etterkontroller for noen av regnskapsførerselskapets 130 oppdragsgivere. Finanstilsynets kontroll viste også at det var feil og mangler i fremdriftsloggen for alle de fire kontrollerte oppdragene. Det var utført handlinger uten at det var krysset av i loggen for at disse faktisk var utført, mens andre handlinger ikke var utført selv om det var krysset av i loggen for at de var utført.

I tilsvaret gir De uttrykk for synspunkter om fremdriftsoversikt, blant annet at alt som ikke er oppfulgt ihht. fremdriftsplanene ikke trenger å være feil/mangler. De viser til at den andre daglige lederen (som var daglig leder sammen med Dem i februar – april 2019) ba en utenforstående autorisert regnskapsfører om veiledning, jf. vedlegg 3 til tilsvaret. Da dette ikke gikk gjennom Dem, reiser De spørsmål ved riktigheten av at De gjøres til "syndebukk".

Finanstilsynet mener at det foreligger brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 6.2.1, og at De som oppdragsansvarlig regnskapsfører er ansvarlig for disse. Siden mangelen gjaldt

for samtlige oppdrag, anser Finanstilsynet bruddet samlet sett som grovt, jf. regnskapsførerloven § 7 tredje ledd nr. 2.

6.2.5 Gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner (tilsynsrapporten pkt. 3.1.4 og 3.2)

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.2, at regnskapsfører skal vurdere de av oppdragsgivers interne rutiner som er vesentlige for forsvarlig oppdragsutførelse i samsvar med oppdragsavtale og krav gitt i eller i medhold av lov. Vurderingen skal dokumenteres som en del av oppdragsdokumentasjonen.

Under tilsynet opplyste De at det i regnskapsførerselskapet ikke har vært rutine for å gjennomgå og dokumentere oppdragsgivers interne rutiner ved oppstart av et oppdrag. Det ble fremvist et skjema som var tatt i bruk for noen få oppdrag kort tid før tilsynet fant sted. Skjemaene var basert på en sjekklister fra KS-Komplett. Skjemaene beskrev i liten grad hvordan rutinen hos oppdragsgiver faktisk var, det var kun notert "OK" på de ulike områdene.

I tilsvaret anfører De at det ikke har vært manglende gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner, men at det kanskje har vært feil og mangler vedrørende skjema og utfylling. De anfører videre: *"Det står ingen plass at det er jeg som skal legges all skyld på. Det står regnskapsfører sin plikt, jf. Regnskapsførerloven § 7 tredje ledd nr. 2. Jeg har leid ut min autorisasjon, jeg var ikke ansatt som regnskapsfører."*

I tilsvaret anfører De videre at rutinen er der, men De forstår at den ikke holder mål, men at det er for voldsomt å betegne dette et grovt brudd.

Manglende gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner for å sikre forsvarlig oppdragsutførelse er brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.2. En slik gjennomgang har manglet for alle regnskapsføreropdragene. Finanstilsynet anser dette samlet som et grovt brudd på Deres plikt som oppdragsansvarlig regnskapsfører, jf. regnskapsførerloven § 7 tredje ledd nr. 2.

7. Finanstilsynets vurdering av vedtak om tilbakekall av autorisasjon

7.1 Vilkåret om "grovt" eller "gjentatte" overtredelser

Som omtalt i punkt 2 er det et vilkår for tilbakekall etter regnskapsførerloven § 7 tredje ledd nr. 2 at det må foreligge en overtredelse av regnskapsførers plikter etter lov eller forskrift, og at overtredelsene må være "grove" eller "gjentatte".

Det fremgår av punkt 4 og 6 at De har overtrådt en rekke plikter som følger av lov eller forskrift. Det fremgår videre av de samme punktene at flere av overtredelsene er å anse som grove, enten hver for seg eller samlet:

- Mangelfull ivaretagelse av rollen som daglig leder i selskapet – punkt 4
- Manglende oppfyllelse av kravet i forskrift om risikostyring og internkontroll – punkt 6.1.1
- Mangelfull oppfyllelse av hvitvaskingsregelverket – punkt 6.1.2
- Manglende overordnet kontroll på oppdragsnivå – punkt 6.2.1
- Manglende kvalitetskontroll av ikke autoriserte medarbeidere – pkt. 6.2.3
- Manglende avstemminger – punkt 6.2.2

- Manglende gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner – 6.2.5
- Mangelfull fremdriftsoversikt – punkt 6.2.4

De er i tilsvaret ikke helt enig i at det har vært mangelfull ivaretagelse av rollen som daglig leder. De vedgår at det er punkter De har sviktet på, eller ikke tatt helt inn over Dem hva De påtok Dem. De viser også til at det er mange flere enn Dem som har sviktet. De ber også om eksempel på hvem De har skadet. De anfører at De ikke har gjort noe gjennomgripende pliktbrudd eller omfattende uforsvarlig oppdragsutførelse. De skriver blant annet: *"Det jeg dessverre har gjort er å påta meg en oppgave som jeg ikke helt hadde tenkt nøye nok over. Jeg har hatt dialog og tiltro til at selskapet ble styrt etter lover og regler."*

De anfører videre i tilsvaret at manglende oppfyllelse av kravet i forskriften om risikostyring og internkontroll ligger utenfor Deres område. Når det gjelder manglende overordnet kontroll på oppdragsnivå, vedgår De at De ikke har tatt inn over Dem hva De har påtatt Dem, men at pliktbruddet ikke er gjort med overlegg. Det samme gjelder manglende kvalitetskontroll av ikke- autoriserte medarbeidere. De mener at avstemming og mangelfull fremdriftsoversikt bør behandles som ett punkt, men er enig i at avstemmingen er mangelfull. De er ikke enig i at manglende gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner er et grovt brudd, rutinen er der, men holder ikke mål. Når det gjelder mangelfull oppfyllelse av hvitvaskingsloven, anfører De at alle ansatte vet og har sett hvitvaskingsloven, men beklager at dette ikke er dokumentert. De anfører videre at De ikke føler at dette er noe som De skulle ha ansvar for på bakgrunn av avtalen med regnskapsførerselskapet.

De anfører i tilsvaret at De ikke er enig i at det foreligger grove overtredelser eller i at overtredelsene er gjentatte, og ber om en ny vurdering. De gjentar at *"jeg var ikke ansatt som regnskapsfører"*.

Finanstilsynet har gjennomgått Deres tilsvaret, men fastholder at flere av overtredelsene er grove og at også det alternative lovkravet om *"gjentatte ganger"* er oppfylt. Etter dette alternativet er det ikke krav om at overtredelsene må være grove. Det er heller ikke nødvendig at det er den samme bestemmelsen som er overtrådt gjentatte ganger.

7.2 Skikkethetsvurderingen

Det er et krav etter regnskapsførerloven § 7 tredje ledd at pliktbruddene må medføre at vedkommende *"anses uskikket"* som regnskapsfører.

I tilsvaret fremholder De at det ikke er korrekt å anse Dem som *"uskikket"* til å være autorisert regnskapsfører. Regnskapsføring er et fag De har respekt for og har jobbet daglig med siden 2004. De vedgår at De ikke tok inn over Dem hva det innebar å være daglig leder i [REDACTED] AS i en kort periode til en ny daglig leder ble ansatt. De opplyser at De føler at De er blitt ført bak lyset og at De ikke har vært flink nok til å kreve at De skulle ha mer oppfølging av ansatte og rutiner. De opplyser at De hele tiden var i dialog med styreleder, men at det i en periode over flere måneder var intervjuer med potensielle daglige ledere, oppsigelsestid, ansettelse og oppsigelse. De opplyser at De ikke foretok Dem noe i perioden noen ble ansatt og til de sluttet, da De forventet at vedkommende gjorde det som skulle gjøres. De fremhever at det har vært utenfor Deres rekkevidde at styret har gjort feil i ansettelsesprosessen. De er på denne bakgrunn ikke enig i at overtredelsene har pågått over så lang tid at *"omfanget av lovbruddet er vesentlig"*.

Lovens forarbeider gir liten veiledning med tanke på hvilke forhold som skal tillegges vekt i en slik vurdering. Finanstilsynet legger til grunn at vurderingen må skje konkret i forhold til den aktuelle regnskapsfører og i forhold til de overtredelser som har funnet sted.

Formålet med å innføre en egen autorisasjonsordning for regnskapsførere og underlegge denne bransjen et offentlig tilsyn, var å bedre kvaliteten på de tjenester som leveres. Når autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskaper gjennom denne autorisasjonsordningen er gitt en enerett til å utføre regnskapsføring for andre, må det kunne forventes at de har evne og vilje til å innrette virksomheten i samsvar med gjeldende regler. Når dette svikter, vil det samlede bildet være avgjørende for vurderingen av om uskikethetskriteriet er oppfylt.

Det er lovens system at historiske forhold skal danne grunnlag for å vurdere regnskapsførers fremtidige yrkesutøvelse. Det stedlige tilsynet avdekket en rekke brudd på regnskapsfører-lovgivningen, herunder god regnskapsføringsskikk. Bruddene gjelder både forhold i regnskapsførerselskapet og i oppdragsutførelsen. Flere av bruddene er grove eller gjentatte. De har vedgått at De bare sporadisk har vært til stede i regnskapsførerselskapets lokaler, og De har i liten grad sørget for at regnskapsførerselskapet har hatt rutiner som viser hvordan regnskapsførervirksomheten skal utføres. De viste under tilsynet liten kjennskap til oppdragene og De har blant annet unnlatt å gjennomføre kvalitetskontroll med ikke-autoriserte regnskapsførere og overordnet kontroll på oppdragsnivå.

Når De har påtatt Dem ansvaret for at den daglige driften er forsvarlig og at oppdragsutførelsen skjer i samsvar med regnskapsførerloven og god regnskapsføringsskikk, er det en forutsetning at De har en tilstedeværelse i selskapet av en viss omfang og hyppighet. De må også sørge for å ha forsvarlige rutiner for driften og utføre den kvalitetskontroll som tilligger rollene som daglig leder og eneste autoriserte regnskapsfører. For Finanstilsynet fremstår det om De ikke fullt ut har tatt inn over Dem de kravene som stilles til en autorisert regnskapsfører som påtar seg rollen som daglig leder i et regnskapsførerselskap og rollen som eneste autoriserte regnskapsfører ansvarlig for alle oppdrag. Ved å påta Dem disse rollene har De bidratt til at virksomheten i ██████████ AS har kunnet fortsette. De har derved bidratt til at de lovfastsatte tiltakene som skal sikre at oppdragsgivernes interesser blir ivaretatt på en forsvarlig måte, er tilsidesatt. Disse lovkravene gjelder selv om daglig leder og eneste autoriserte regnskapsfører er ansatt i en liten stillingsprosent eller er innleid. Når en autorisert regnskapsfører leier ut sin autorisasjon til et autorisert regnskapsførerselskap uten å ivareta det ansvaret som påligger en daglig leder og oppdragsansvarlig regnskapsfører, bidrar dette til å svekke tilliten til regnskapsføreryrket og tilsynsordningen. Det må forventes at en autorisert regnskapsfører tar nødvendige grep dersom vedkommende ikke kan eller blir satt i stand til å oppfylle de plikter som lov eller forskrift pålegger en daglig leder og autorisert regnskapsfører, eller dersom forutsetningene for oppdraget bortfaller, for eksempel ved å melde fratreden som daglig leder.

Det er Finanstilsynets syn at omfanget av lovbruddene er vesentlige, har pågått over lang tid, og er av en slik karakter at de er *egnet* til å skade interessene til oppdragsgivere, offentlige myndigheter og andre. Finanstilsynet mener videre at de avdekkede pliktbruddene er så omfattende og gjennomgripende at det ikke dreier seg om unntak fra en ellers forsvarlig oppdragsutførelse og drift av regnskapsførervirksomheten. Etter en samlet vurdering mener Finanstilsynet at lovens uskikethetsvilkår, er oppfylt.

7.3 Vurderingen av om vedtak skal fattes

Som det fremkommer foran, er Finanstilsynet av den oppfatning at vilkårene for å tilbakekalle Deres autorisasjon som regnskapsfører er tilstede, og at Finanstilsynet derfor kan fatte et slikt vedtak.

I tilsvaret fremhever De de alvorlige konsekvensene et vedtak om tilbakekall av Deres autorisasjon som regnskapsfører vil få for Dem og Deres familie, herunder små barn. De opplyser også at det etter at varslene ble mottatt ikke har vært mulig å komme i dialog med styreleder. De anfører at De derved ikke kan dokumentere Deres anførsler.

I vurderingen av om det skal fattes vedtak om å tilbakekalle Deres autorisasjon som regnskapsfører, er Finanstilsynet innforstått med at vedtak om tilbakekall av autorisasjon er svært inngripende og kan ha alvorlige konsekvenser for Dem og Deres familie. Finanstilsynet legger derfor til grunn at vedtaket må være nødvendig og forholdsmessig.

Offentlig autorisasjon av og tilsyn med regnskapsførere og regnskapsførerselskaper skal sikre brukerne av regnskapstjenester god kvalitet på tjenestene og bidra til å sikre den tilliten utøvere av regnskapsføreryrket er avhengig av. Det å inneha en offentlig autorisasjon må anses som et kvalitetsstempel for den utøvende virksomheten som regnskapsfører. For å oppnå formålene ved ordningen med offentlig autorisasjon med regnskapsførerselskaper, har lovgiver oppstilt krav om at den daglige lederen av selskapet skal være autorisert regnskapsfører. For at dette kravet skal være oppfylt, må den registrerte daglige lederen være den *reelle* daglige lederen. Dette innebærer blant annet at daglig leder må nedlegge tilstrekkelig arbeid og ha en tilstrekkelig tilstedeværelse i selskapet. I denne saken har Deres arbeid for, oppfølging av og tilstedeværelse i selskapet vært liten. De har heller ikke sørget for å utføre de kvalitetskontroller med ikke-autoriserte regnskapsførere og på oppdragsnivå som De er pålagt, eller for å ha nødvendige rutiner. Finanstilsynets stedlige tilsyn avdekket betydelige feil og mangler i selskapets regnskapføring som De som daglig leder og oppdragsansvarlig for alle oppdrag, er ansvarlig for. Det dreier seg om feil og mangler som i henhold til forvaltningspraksis medfører vedtak om tilbakekall av regnskapsførers autorisasjon.

Finanstilsynet legger til grunn at De ønsket å hjelpe selskapet hvor De tidligere var ansatt i en overgangsperiode til ny daglig leder med autorisasjon ble ansatt. De vedgår i tilsvaret at De har "*leid ut min autorisasjon*". De vedgår også at De ikke hadde tenkt nøye over konsekvensene, og at De ikke ville påtatt Dem oppgaven dersom De hadde visst hva det ville føre til. Etter Finanstilsynets syn er det svært alvorlig at en autorisert regnskapsfører på denne måten bidrar til en omgåelse av kravet i regnskapsførerloven § 6 om at et autorisert regnskapsførerselskap skal ha en daglig leder som er autorisert regnskapsfører. Dette forholdet svekker tilliten til Dem som autorisert regnskapsfører, og danner i seg selv et grunnlag for tilbakekallelse av Deres autorisasjon som regnskapsfører.

De opplyser i tilsvaret at et vedtak om tilbakekall av Deres autorisasjon som regnskapsfører vil sette Deres familie i en vanskelig situasjon. Finanstilsynet viser i denne forbindelse til at De fortsatt har mulighet til å føre regnskap i et ordinært ansettelsesforhold, men De kan ikke være oppdragsansvarlig regnskapsfører. Finanstilsynet viser også til at De i forbindelse med oppsigelsen av leie av autorisasjon (vedlegg 1 til tilsvaret) opplyser å ha 100 prosent stilling i et byggefirma.

Når regnskapsfører ikke overholder de reglene som gjelder for virksomheten, svekkes tilliten til regnskapsføreren. Finanstilsynet må da foreta en avveining av hensynet til den enkelte opp mot samfunnsmessige hensyn. De samfunnsmessige hensynene vil være å hindre at det reises tvil om regnskapsførerselskapers kompetanse og om kvaliteten på regnskapsføringen. For å sikre dette vil det være nødvendig å hindre at regnskapsførere og regnskapsførerselskaper som ikke av eget tiltak sørger for at virksomheten drives i samsvar med lovgivningen og at regnskapsføreroppdragene utføres slik de skal, kan fortsette. At Finanstilsynet ivaretar sin tilsynsrolle er også av sentral betydning for tilliten. Det vil være negativt for oppdragsgiverne og regnskapsføreryrket om regnskapsførere som grovt eller gjentatt har overtrådt sentrale plikter som følger av lov eller forskrifter, fortsatt skal inneha offentlig godkjenning. Finanstilsynet mener at det er nødvendig og forholdsmessig å fatte vedtak om tilbakekall av Deres autorisasjon som regnskapsfører, og at slikt vedtak derfor skal fattes.

Det fremgår av regnskapsførerloven § 7 femte ledd at et tilbakekall kan gjelde for en tidsbegrenset periode. Finanstilsynet har vurdert dette alternativet, men har ikke funnet grunnlag for å gi vedtaket tidsbegrenset virkning.

8. Vedtak

Finanstilsynet har i dag fattet følgende vedtak:

Med hjemmel i regnskapsførerloven § 7 tredje ledd nr. 2 tilbakekalles [redacted] sin autorisasjon som regnskapsfører.

Vedtaket settes i kraft **8. november 2019**.

Konsekvensen av vedtaket er at De ikke lenger har anledning til å påta Dem regnskapsføring for andre i næring. De vil heller ikke ha adgang til å benytte tittelen "Autorisert regnskapsfører". De vil imidlertid fortsatt ha mulighet til å føre regnskap i et ordinært ansettelsesforhold uten å være oppdragsansvarlig regnskapsfører.

Lovens frist for å påklage vedtaket er tre uker etter at det er mottatt. Klageinstans er Klagenemnden for revisor- og regnskapsførersaker. En eventuell klage sendes til Finanstilsynet, jf. forvaltningsloven §§ 28, 29 og 32. Reglene i forvaltningsloven §§ 18 og 19 om innsyn i sakens dokumenter gjelder. Det gjøres oppmerksom på retten til å anmode om utsatt iverksetting av vedtaket, jf. forvaltningsloven § 42.

For Finanstilsynet

Anne Merethe Bellamy
direktør for markedstilsyn

Kjersti Elvestad
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.